

Bona vesprada a totes i tots.

Em correspon reprendre el discurs de Paula en el punt precís on ella ho ha deixat: vaig a parlar molt breument d'eixes aventures que, com molt encertadament ha suggerit la nostra companya, hem d'emprendre durant el camí que tenim tots per davant. En parlaré concretament d'*una* aventura possible perquè de segur que hi han altres.

Propose un episodi que podria marcar el ritme dels nostres passos com a ciutadans i historiadors de l'art. Aquest episodi és la dimissió d'en Romà de la Calle al front del MuVIM arran la censura orquestrada des de la Diputació de València envers aquesta institució. Recorde com, uns dies després, molts –i m'alegra dir que algunes persones que estem ara en aquesta sala- ens reunirem davant el museu per protestar davant la infàmia d'aquest episodi, l'enèsim episodi, de l'estat d'excepció democràtica que patim al País Valencià.

Entre les moltes paraules que circularen aquell matí entre els manifestants, en trie aquelles que l'equip del MuVIM va penjar amb valentia en la façana de l'edifici. El buit deixat per la pancarta de l'exposició censurada fou substituït per un gegant aforisme kantian: *Sapere Aude*.

Faig nostre aquest "atreveix-te a saber" i propose que ens atrevim, amb decisió, a afrontar les responsabilitats *polítiques* que tenim per davant en tant que historiadors de l'art. El professor Romà de la Calle ens ha llegat un exemple a seguir. No el menyspreem. Em permetreu citar les seues pròpies paraules, que pronuncià aquell matí de març:

Quan algú al llarg de la meua vida m'ha dit 'sóc pintor i no sóc polític' o 'sóc escriptor i no sóc polític'... posat a tremolar. Perquè ho és fins als collons i sense saber-ho. La política és l'aire de la cultura i la cultura és la base de la política!

Parlem doncs de *l'aire de la cultura*.

Ens llicenciem i eixim a un món en transformació vertiginosa. El grau d'uniformitat imposat per la mundialització és inèdit en la Història: mai no un sistema sociopolític s'havia establert a una escala mundial semblant i havia sotmès fins a espais

tan profunds la pròpia existència humana al servei dels seus interessos d'exploració. Entenc per exploració que el 80% de la població mundial estiga subjugat i denigrat per un opulent 20% –dins el qual, per cert, ens trobem, ací i ara, parlant.

Així les coses, de segur que em permetreu orientar les meues paraules a aquesta qüestió precisa: podem, com a humanistes que som, replantejar el paper social i polític dels nostres coneixements? Sé que durant cinc anys ens han parlat (potser massa sovint) de pinzellades gràcils, de formes obertes i tancades i d'altres moltes qüestions més o menys formalistes que no fan sinó proposar un model d'anàlisi artístic alienant, desapassionat i estèril –i tot siga dit, que potser ens redueix a simples cronistes d'un entreteniment cultural elitista, una mena de divertiment de tertúlia de saló de té. Però no vull parlar d'això ara.

Vull parlar, en canvi, d'aquells professors que ens han transmès un coneixement valuósíssim, uns valors humanistes i crítics que atreurem en les nostres consciències i que tenim l'obligació de defensar amb serietat, dignitat i decisió. I en parlar d'ells ho faig insistint en l'agraïment que Paula ja ha expressat en nom de tots els companys.

Recorde particularment una frase d'un d'aquests professors. En concloure una classe ens convidà a participar en una campanya de donació de sang a la facultat. I ho expressà en aquests termes: "no deixeu passar la possibilitat d'oferir una cosa que encara no es pot comprar amb diners".

En un món on tot i tots estem sotmesos als dogmes mercantils d'intercanvi i acumulació de capital, proposar un model de reflexió alternatiu, dialèctic i crític (com hom esperaria de l'art i les Humanitats) és, simple i planerament, l'exercici de la nostra obligació política davant la injustícia que governa el dia a dia.

Aquesta maquinària colossal de desigualtat que és el neocapitalisme contemporani s'ha construït a través d'un intens treball intel·lectual i conceptual en el si del qual el control totalitari de la *imatge* és crucial. Doncs bé, la imatge és el nostre àmbit de competència, l'objecte del nostre estudi, la nostra matèria prima. No permetem, doncs, que ens siga arrabassada impunement sense trobar una resistència

crítica per la nostra part. Si recuperem els mecanismes de producció de la imatge ens farem amb l'element de construcció social de la realitat.

Prenguem posició, aleshores, davant el torrent d'imatges dels mitjans de comunicació de masses i els deliris de grandesa d'una classe política que, per exemple, no dubta en vendre l'ànima de la nostra ciutat en nom d'interessos especulatius. Hem de remuntar la corrent dels esdeveniments, comprendre la Història per comprendre el món com diria Joan Reglà, i reivindicar un model de resistència a través l'art i la cultura. Un model que veritablement propose espais de diàleg i participació col·lectiva. Se'ns obrin immenses possibilitats d'estudi i acció: l'art pot donar veu als pobles, pot teixir xarxes de cooperació creativa i reivindicativa, pot transformar el règim de la propietat intel·lectual en nom d'una veritable creativitat lliure, pot alliberar de l'oblit allò que el relat oficial de la Història vol ocultar.

Com tots els reptes interessants, la tasca és immensa. I precisament per la seua immensitat hem d'ésser conscients, històricament conscients, de la nostra posició. Com escriu Didi-Huberman reprenent Pasolini, si exercim una resistència política a través l'art i la cultura serem com petites lluernes, immanents, fràgils, que s'enfronten a un projector feroç de llum, el poder hegemònic, capaç de difuminar tots els contorns i particularitats sota la pàtina tecnocràtica del mercat. Però hi afegeix: cinc mil lluernes juntes produeixen la mateixa llum que una sola bombeta elèctrica. Comencem, doncs, el nostre treball apassionant. Molta sort a tots i moltes gràcies.